Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

ILLUSTRERADT NYASTE

SÖNDAGSMAGASIN.

N:o 13. Utkommer hvarje Söndag. Götheborg den 25 Mars 1855. Pris för år: 6 R:dr 32 sk. B:co. IX årgången.

Nikolaus I.

Kejsar Nikolaus I.

En stor man, en man i ordets hela betydelse har afträdt från skådeplatsen för en utomordentlig verksamhet. Väl torde mången under loppet af de senaste verldshändelserna hafva framställt sig den frågan huru det väl skulle gå, om det mäktiga ryska rikets mäktige herrskare skulle dö· Nu har denna händelse inträffat, en högre magt, hvars anordningar äro obegriplige och hvars afsigter äro allvise, har kallat honom från thronen — en händelse, som för ögonblicket är oberäknelig i sina följder, men icke desto mindre djupt ingripande och kommer kanske äfven att förändra mycket i de hittills rådande förhållandena.

Den aflidne kejsaren, Nikolaus I Paulowitsch, föddes den 6 Juli (25 Juni g. st.) 1796 och var den tredje af kejsar Pauls tre söner i dess andra äktenskap med Maria Feodorowna, en würtembersk prinsessa. Den 13 Juli 1817 förmälde han sig med konung Fredrik Wilhelm III:s af Preussen älsta dotter och tillträdde regeringen den 24:de December 1825 efter sin älste broder Alexanders död den 31 Dec. tillfölje af den redan förut aftalda och sedermera stadfästade thronafsägelsen af hans äldre broder Konstantin, och har han således fört regeringen i 29 år och 2 månader.

Under de första dagarne af sin regering såg han sig nödtvungen att kufva ett militäruppror. Han utförde detta med all den energi och med hela det personliga mod, som karaktiserade denne utomordentlige man. Dessa inre oroligheter följdes af de mot Persien (1827—28) och mot Turkiet (1828—29) förde tvenne krigen, af hvilka det första slutades den 28 Febr. 1828 genom freden i Turkmantschai och det senare den 2 Sept. 1829 genom freden i Adrianopel, begge rika på fördelar för Ryssland. Dessa krig följdes den 29 Nov. 1830 af polska upprorets utbrott. Äfven här gynnade lyckan kejsarens fanor; polska upproret dämpades efter en lång rad af blodiga bataljer och slöts med intagandet af Warschau den 7 Nov. 1831 och de ännu beväpnade insurgenterna gingo öfver på preussiska och österrikiska områdena.

Från denna tid afbröts kejsarrikets djupa lugn blott af fejderna med bergsstammerna i Kaukasus. Rörelserna år 1848 gingo förbi Ryssland, utan att i dess inre skaka detsamma. Den revolutionära rörelsen 1851 i Donau-furstendömena dämpades af en rysk härafdelning, likasom upproret i Ungern 1849 kufvades af en rysk här. Utkämpandet af den största kampen var kejsaren förbehållen under senare tiden, och som började i Februari 1853, först med Turkarne, derefter med de Allierade, och som fördes af kejsaren med utvecklingen af de krafter och hjelpmedel han egde såväl inom sig sjelf som dem hans stora rike erbjöd honom. Det var honom ej förunnadt att upplefva slutet på denna kamp. Försynen ville det så, kanske till bästa för den fred behöfvande jorden.

Som vi hafva sett i tidningarne dog kejsaren efter ett par dagars sjukdom den 2 Mars kl. 12 förmiddag.

Humbugs-kungen och den nordamerikanska republiken.

(Forts. fr. N:o 12.)

Barnum är det fria, i sin frihet öfvermodigt och lefnadsgladt- skalkaktigt fräsande Amerika, Amerikas sanna folklif, hvarest intet öfverträffar ett "praktiskt skämt," (*practical joke*). Det är det vattendrickande Amerikas spiritus, vin, öl och bränvin. Hvar man kastar ögonen, så finner man att alla narrar drifva med och humbuga hvarandra, och i samma ögonblick den narrade upptäcker sitt öde, skratta alla och den narrade, skrattande öfver sin egen dumhet, gör mästaren en kompliment. Alla äro lustiga sällar, helt och hållet humbug och så trefligt, så *ärligt* folk, att Barnum gjorde en god affär, då han slutligen en gång ertappade en ficktjuf, en född engelsman, på marknaden, ställde honom bakom en ridå och framviste honom för pengar. Att utställa för pengar var Barnums egentliga profession. Under sin lefnad har han utställt jordens alla kuriositeter, och det som icke var kuriositet, gjorde han dertill som stor konstnär. Slutligen har han som bekant utställt sig sjelf för 100,000 dollars som den störste bland hans kuriositeter och det till och med med sällsynt ärlighet och mästerskap, ehuruväl äfven med "humbug", men så, att jag, om jag vore läkare, skulle rekommendera hans bok mot de svårase anfall af hypokondri.

Humbug-kungen skall länge för oss Svenskar blifva oöfversättlig likasom sjelfva ordet humbug. Han är en snyltvext af friheten. Der hvarest hvar och en kan göra och låta hvad honom bäst synes, der trifvas blommor och frukter, hvilka under polisens och skråordningars solsken aldrig våga sig fram med ett enda blad. Men botaniker veta, att naturens underbaraste och skönaste blomster, orchideerna, äro snyltvexter. Vår humbug är simpel, kriminalistisk; den amerikanska är frihetens öfvermod, en fri diktkonst, som förer till millioner. Barnum har blifvit mycket bedragen, till och med af en tysk kompagnon; men aldrig i hans brokiga vagabondlif förekommer till och med en tanke hos honom till bedrägeri, som verlden *icke* vill hafva det. Hans lif är rikt på stora, ädla, humana drag, på generösitet, på exempel, huru han kastar tusentals dollars ut genom dörren, emedan mottagandet af desamma förekommer honom lågt.

Som bekant hade han för Amerika engagerat Jenny Lind med 800 dollars för hvarje konsert. I Havanna blef Jenny Lind mottagen med hvissling, emedan de spanske granderna funno entréen för hög. Det slutade med en brinnande triumf, och caballeros bådo om flera konserter. Barnum nekade. En grefve böd 25000 dollars. "Hela Cuba har ej penningar nog för att köpa mitt bifall," sade Barnum och lät den stolte Spanjoren gå. Jenny Linds första konsert utföll så glänsande, att Barnum bröt kontraktet och genast böd henne 1000 dollars för hvarje konsert, i stället för de enligt kontraktet uppgjorda 800. Det var visserligen icke till hans skada, ty han förtjente härvid ännu alltid 535,486 dollars, sedan han betalt sångerskan 176,675 dollars och betalt alla kostnader för hennes lysande underhåll och resor. Ett under! Men dock intet under, när man betänker, att biljetterna bortauktionerades och köptes ända till 225 dollars stycket.

"Är det ingen här, som vill vara så artig att duktigt piska upp mig?" frågade väl en man, som vid en sådan auktion

också hade gått för högt; men hvad hjelpte det? Emot epidemier finnes intet skydd. Och den af Barnum så mästerligt preparerade Jenny Linds-vindeln var en epidemi, som ryckte hela städer med sig.

"Der är en half månads förtjenst," ropade en fabriksflicka, då hon utgaf sina pengar för en biljett till konserten.

Tillfälligtvis erfor Jenny Lind detta och sände ett guldmynt ("Doppeladler," ungefär 40 r:dr b:co), likasom hon öfverhufvud under sina 95 amerikanska konserter sammansjöng för de fattige ett par hundra tusen r:dr b:co.

Rörande är historien om den blinde gossen, som endast lefde för och af musik, och hade kommit långväga för att få höra Jenny Lind. Det kom för hennes öron och hon öfveröste honom med ömhet och belöning.

Fackeltågen, förgudningarne, de hundratals eqvipagerna framför hennes dörr voro henne vidrige och hon bortviste dem ej sällan. Men den fattige Vivalla och hans hund tog hon emot. Det är en rörande idyll. Han hade förut tjent den som konstridare-direktör kringresande Barnum, såsom berömd balanserande tallrikvridare. Under Jenny Linds konsert-tid återfann han honom efter många år, trasig, rörd af slag i venstra sidan, förskjuten af alla, blott icke af sin hund, som ännu gjorde sitt bästa, för att genom sina konststycken och sitt spinnande underhålla honom. Jenny Lind skickade honom 500 dollars efter en af sina välgörenhetskonserter, af hvilkas inkomst 4000 dollars utdelades till tvenne försörjningsanstalter. Presterna och barnen från desamma kommo derför följande morgon med banér och fanor i prålande procession för att tacka. Men hon lät afvisa processionen helt kort. Kort derefter ringer den fattige Italienaren på dörrklockan, han kommer med en liten korg utvalda frukter och gråter i glädjen öfver att han nu åter i det kära hemmet skall få se de sina. Och om hon blott ville tillåta honom att få visa henne hans enda vän — hunden. Ack, han kan spinna så utomordentligt väl. Kanske kan det roa den ädelmodiga damen, och då har äfven jag gifvit henne något.

"O, låt mannen komma," ropar hon lifligt, "han skall taga hunden med sig. Stackars karl, det skall göra honom så lycklig!"

Vivalla tillsäges att komma på en bestämd timma. En hel halftimme förut sitter Jenny Lind vid fenstret och väntar. Då hon ser honom komma, springer hon ned och öppnar sjelf dörren för honom.

"O, det var snällt af er, att ni kommer och bringar hunden med er. Följ med mig. Jag skall bära spinnrocken." Och så tager hon spinnrocken och förer den lycklige bräcklige talrik-balanceraren in i sitt toilettrum, sammankallar sin omgifning och låter hunden spinna och göra konststycken, hvilka han denna gången utförer med sällsynt precission. Jenny lutar sig ned, tager den fyrfotade konstmakaren i sitt knä och smeker honom med den gladaste hjertlighet. Hunden visar sig mycket lycklig och försöker hvarje ögonblick att få slicka henne i ansigtet. Vivalla står bredvid med mössan i ena handen under det att han med den andra borttorkar glädjetårarne. Nu sjunger hon för honom och frågar efter hans vänner i det aflägsna hemlandet och nödgar honom att ta för sig af förfriskningar, som han knappt känner till namnet, och bär sedan ned spinnrocken för honom och låter en betjent bära den hem till honom, gifver honom handen och den spinnande konstnären en smällande kyss på det kloka hufvudet.

"Arme Vivalla!" tillägger Barnum; "kanske hade han under hela sitt lif aldrig varit så lycklig, men hans glädje var ej större än Jenny Linds. Denna scen skulle hafva kunnat belöna mig tillräckligt för all min möda under hela den musikaliska resan."

Detta är ingen humbug. Här gick det humbugkonungen till hjertat på samma sätt som vi ofta finna det i hans bok, och han har verkligen känt hvad han skrifvit.

Phineas Taylor Barnum föddes straxt efter den store amerikanska frihetsfesten, den 5 Juli 1810. Hans fader, son till kaptenen, skräddaren, krogvärden, bydomaren och gyckelmakaren Ephraim Barnum i Bethel, hette Philo Barnum. Vår Phineas Taylor hade fjorton tanter och onklar, idel gyckelmakare. Bland dessa och både listiga och lustiga lekkamrater vexte han upp, vaktande kor, bärande ved, plöjande, skördande, men ännu mera humbugande. Snart, d. v. s. före det tolfte året, handlade han om Söndagen med sötsaker och hjelpte i sitt tolfte år att drifva svin till New-York. Hans far öppnade också en kramlåda, uti hvilken Phineas blef bodbetjent och springpojke. Här utbytte folk ofta sina varor; fingo socker för ett par skinn, kaffe för ost o. s. v., hvarvid det var grundsats å ömse sidor att gifva falska eller så få varor som möjligt, så att det ömsesidiga bedrägeriet gick ihop och liknade ärlighet. Man hade å ömse sidor kunnat vara ärliga, men det var för nyktert och utan gyckel och humor i affären. På landet i Amerika draga stora hopar "gårdfarihandlare" omkring med enspännare och drifva byteshandel. Således stannade också en gång en sådan vid Barnums bod och utbjuder striglar.

"Hvad tar ni för stycket?" frågar Barnum, farfadren.

"En dollar," svarade den vandrande köpmannen.

Farfadren: "En dollar? Jag slår vad, att de inom årets slut säljas för hälften, 50 cents."

Handelsmannen: "Om det skulle bli fallet, så skänker jag er en strigel."

Farfadren: "Godt, på detta vilkor köper jag en. Vadet gäller?"

Handelsmannen: "Det förstås, en man, ett ord!"

Farfadren: "Nå så ro hit med en strigel för en dollar."

Han tar strigeln, sticker den i fickan, men besinnar sig, tar den upp igen och säger till sin granne med en betydelsefull blinkning med ögonen:

"Ben, egentligen har jag ej behof af strigeln; hvad vill du ge mig för den?"

"Åh," säger Ben, "50 cents för er skull."

"Nå låt gå då!" säger farfadren och lemnar honom strigeln för 50 cents samt ser på knallaren med ett så illparigt öga att denne genast anar oråd.

"Ganska bra," säger den humbugade, "hvad skall jag betala?"

"Tag in öfver lag, min gosse, och medgif att vi äro qvicka."

"Jag medgifver intet och består intet, men här är en strigel för er qvickhet."

Således gifver han den andra strigeln

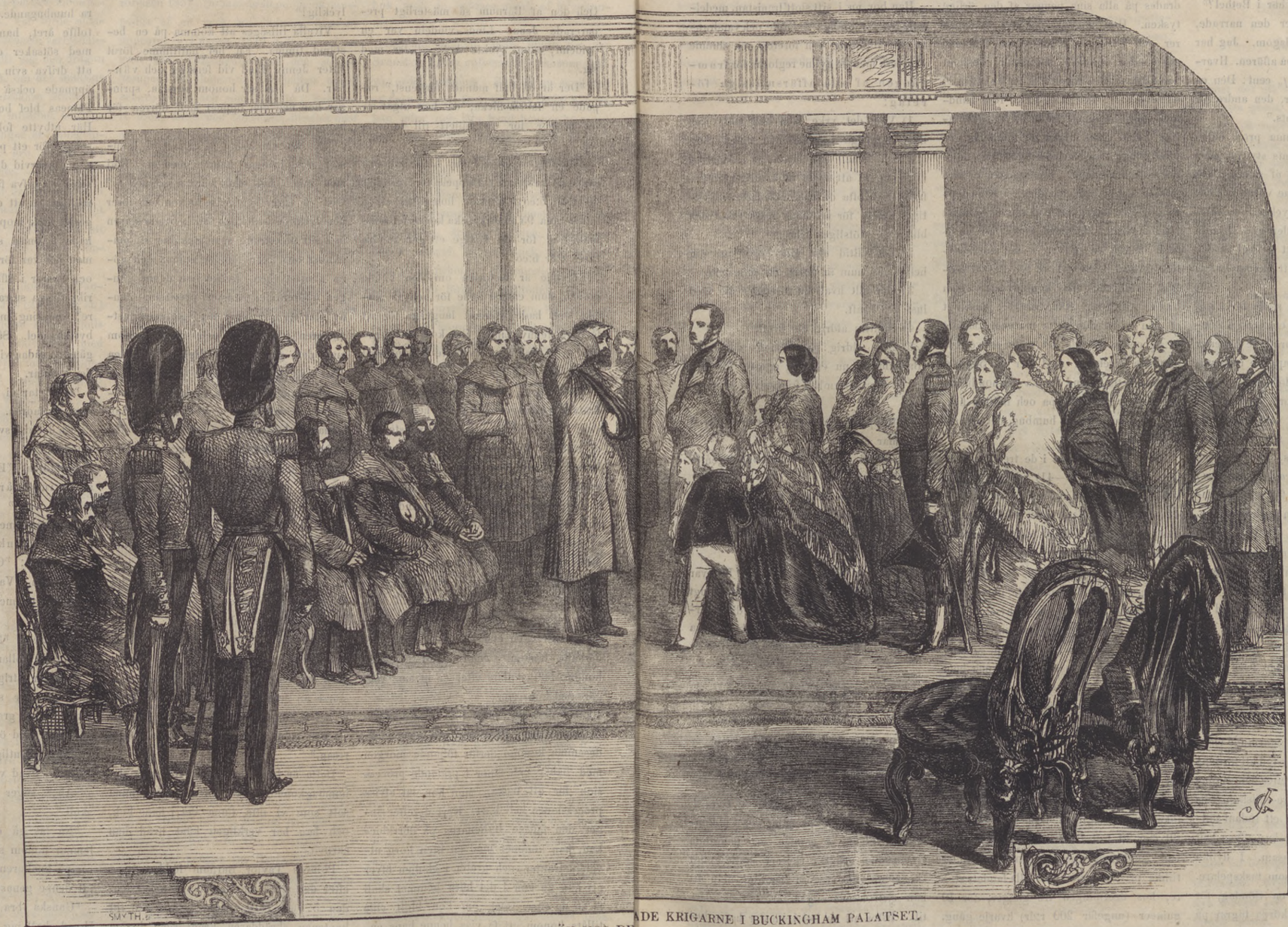

DROTTNING VICTORIAS BESÖK HOS DE ADE KRIGARNE I BUCKINGHAM PALATSET.

för intet och hela sällskapet utbrister i skratt.

"Icke sant, karlakarlar här i Bethel?"

"Åh ja, så der," säger den narrade, "men denna gången så lagom. Jag har ändock förtjent 75 cents på affären. Hvarje strigel kostar mig 12½ cent: Den ene sålde jag för 1 dollar, den andre för en humbug, facit: 75 cents."

"Han kunde med samma profit hafva sålt två striglar à 50 cents stycket, men hvad hade det då blifvit af skämtet och humbugen? Amerikanarne vilja icke blott handla, de vilja äfven gyckla, och således betalte man heldre den ena strigeln dubbelt, för att genom ett gyckel få den andra gratis. Detta är ett exempel af de oändliga i Barnums bok.

Snart blef denna lilla skola för trång för humbug-kungen. Han etablerade humbugerier för sig sjelf, inrättade lotterier *utan niter*, hvarvid alla tappade med undantag af han sjelf, blef lotteri-agent för stora affärer i denna genre, betjent i en speceribod i New-York, dref sedan en egen bodhandel i Bethel, spelade försvararens rôle i en process, uppsatte och redigerade en tidning *(Herald of Freedom)* mot presternes den tiden förfärligt rasande begär att ställa staten under kyrkan, blef häktad, men fördes (12 Dec. 1832) med pukor, trompeter, fanor och flaggor, ekipager och folksamlingar ut ur fängelset, flyttade 1834 med familj till New-York, slog sig bedröfligt igenom med olika affärer, köpte Amerikas befriare, George Washingtons föregifna amma, den 101 år gamla negerslafvinnan Irice Heth och förevisade henne mot en entrée, som hvarje vecka inbragte honom ungefär 1500 dollars, lät balancerkonstnären Vivalla spela (hvilken han engarerade emedan han såg, att mannen förstod att förtjena "pengar") och drog derefter länge omkring med ett konstridare-sällskap, tills han sjelf blef direktör för ett sådant sällskap. Mången gång var han äfven helt och hållet pumpad och ensam. I dylika fall underhöll han sig som taskspelare. Äfven predikade han en Söndag, för att samma dags afton skörda lagrar på theatern som färgad negerslaf (den ofärgade hade sprungit ifrån honom, och det var på dennes sånger publiken hufvudsakligen var bjuden). Senare gjorde han affärer i New-York, i kompani med en tysk, i Eau de Cologne, björnpomada, skovax och vattentätt klister, men pudrades på alla sina pengar af den ärlige tysken. Han engagerade åter konstnärer och hyrde en theater, men längtade snart efter solidare inkomster, änskönt han alltid följde sin motvilja för bestämdt arbete till fixeradt pris. Han handlade alltid som ett snille af fri spekulation. Han skref ibland för tidningar, genom hvilka han förstod att göra sina skördar så inbringange. Hemligheten af hans million ligger hufvudsakligen i hans uppfinningsrika begagnande af annonsers magt i tidningarne. Slutligen köpte han sig — utan att ega en styfver — det amerikanska muséet i New-York för 12,000 dollars, störtande alla konkurrenter, som hade pengar. Han betalde punktligt af den vinst som detta museum kastade af sig och utvidgade det under sin verldsberömda direktion med mer än 500,000 sevärdigheter, bland hvilka det hopflickade undret, hälften apa och hälften fisk, var, som den största humbug, det berömdaste.

Detta museum hade i de tre sista åren före Barnum (1839—41) inbragt 33,811, i de tre första åren under Barnum (1842—44) 100,429 dollars, men 1853 steg afkastningen till 136,250 dollars, alltså i ett år till mera än förut i sex.

Derefter är hans ganeral-Tom-Thumb-humbug den verldskunnigaste, denne kosmopolitiske humbug, under hvilken hela Englands adel, med drottningen i spetsen, böjde sig, likasom Louis Philip, konungen af Belgien, kejsar Nikolaus och hela verldens store. Barnums europeiska Tom-Thumb-tur är det mest verldshistoriska i ögonfallande bevis, att verlden vill blifva bedragen. Då han ankom med den lille hyrde pojken, rådde man Barnum att förevisa honom för 1 penny i entrée, det vanliga priset för dvärgar. Men han inkasserade dagligen från den 20 Mars till den 20 Juli 1843 i London öfver hufvud 2000 r:dr r:gs och gjorde härunder tillika privata visiter hos alla landets store, hos drottningen tre gånger, för 10 guineer (ungefär 200 r:dr) hvarje gång. Han visste att gifva pennydvärgen det nödiga utseendet, sådant som verlden mot kontant önskar att köpa det.

Efter detta är Jenny-Lind-engagementet med öfver två millioner bankos behållning det intressantaste kapitlet i Barnums bok.

Han bor nu i sitt slott Iranistan, medelpunkten för otaliga fixerade och vandrande utställningar och företog och slutade sitt verk med de gyllne reglorna för framgången af alla affärsmässiga företag:

1) Välj det yrke, som bäst motsvarar dina naturliga böjelser och anlag (köp allt och behåll det bästa, är i Amerika affärsstil, så att under fullkomlig näringsfrihet folk ofta en half lefnad göra olyckliga försök för att finna rätta yrket och blifva då plötsligen rika).

2) Låt alltid ditt gifna ord vara dig heligt (Barnum är härpå ett mönster).

3) Gör allt hvad du företager dig med lust och kraft.

4) Splittra aldrig din kraft.

5) Njut aldrig något slags spirituosa (Barnum är nu en ifrig apostel för absolut återhållsamhet från spirituosa drycker).

6) Hoppas, utan att öfverlemna dig åt drömmar och syner.

7) Beflita dig om att få goda agenter och tjenare.

8) Annonsera flitigt i tidningarne (häruti var Barnum det största geni).

9) Lef alltid betydligt under dina tillgångar.

10) Förlita dig icke på andra. En hvar måste vara sin lyckas smed. Håll strängt de tio budorden och du skall i din ålderdom med familj, barn och barnbarn lefva och dö lycklig."

D:r E. A. Geitner.

Uppfinnaren af Nysilfret *(Argentan.)*

D:r E. A. Geitner föddes uti Gera d. 12 Juni 1783. Hans fader var Subkonrektor vid det å samma ort befintliga Gymnasium och D:r Geitner skulle enligt sin faders vilja studera theologi, utan att han sjelf kände någon inre kallelse dertill. Efter att en hel semester hafva bevistat de theologiska kollegierne, gick han öfver till studium af medicinen. De penningar som erfordrades för att betäcka de ökade utgifterne förskaffade han sig dels genom anläggningar af botaniska

samlingar, dem han försålde åt mera välmående studenter, dels äfven genom smärre litterära uppsatser. Sedermera blef han Famulus hos D:r Sachse, hvilken snart med vänskap omfattade den vetenskapligt bildade unge mannen, och skänkte honom stort förtroende uti sin medicinska praktik.

Af denna man rekommenderades han hos dåvarande Sachsiska Conferens-ministern Grefve v. Einsiedel, hvilken dragit sig undan statsangelägenheterne till ett af sina gods Mückenberg, och derstädes anställdes D:r Geitner såsom kemiker och privatsekreterare. Den unge mannen erhöll härstädes det bästa tillfälle att egna sig åt jernvägsindustrin och andra företag inom den tekniska kemins område. År 1809 bosatte han sig såsom praktiserande läkare i Lössnitz, hvarest han fullkomligt motsvarade sitt rykte såsom tänkande och skicklig läkare. En särdeles förkärlek för den tekniska kemin, till en början endast för det som rörde tygtrycknings- och färgningskonstens förkofran, bestämde honom att efter sitt giftermål år 1810 inrätta en kemisk fabrik, hvarest för Sachsens talrika, genom continentalsperrningen uppblomstrande fabriker först bereddes de oorganiska præparater hvilka, jemte flere ej mindre vigtiga, särdeles för kattunfabrikerne användbara produkter, uppå Sachsens industri ägde ett så lifvande inflytande. Under denna period uppstod en förtrolig vänskap emellan honom och D:r v. Kurrer, hvilken underkastade alla hans uppfinningar och förbättringar inom färgkonstens område den sorgfälligaste pröfning innan de öfverlemnades till tryckeriernes och färgeriernes verkstäder.

I förening med denna vän var Geitner den förste som i Tyskland fabriksmessigt beredde trädsyrade salter, såsom trädsyrad jernoxid, blyoxid, lerjord, kalk m. fl., som sedermera intogo en så vigtig plats uti alla industriella länder, och angående hvilkas användande Kurrer skrifvit en egen afhandling uti den Schwiegger'ska Journalen för kemi och fysik.

Genom att fabriksmessigt bereda kopparoxid-ammoniak, och arseniksyrlig kopparoxid-ammoniak för tekniska ändamål, gaf Geitner första anledningen till uppfinnandet af de kopparfärger, som vid kattunfabrikerne äro kände under namn af metallgrönt och kurrergrönt. Han var likaledes den förste i Tyskland som, år 1819, till färgning af djur- och växttråd använde de chromsyrade föreningarne, under det på samma tid samma uppfinning gjerdes i Frankrike af Lassaigne, som år 1820 i September offentliggjorde densamma uti "Annaler för Kemi och Fysik." Vid sina försök begagnade sig Geitner af det af honom sjelf tillverkade chromsyrade kali, medelst hvilkets sönderdelning genom ättiksyrad blyoxid han frambragte varaktiga gula föreningar uti flerfaldige schatteringar.

Det oerhörda användandet af de chromsyrade salterne bevisar bäst huru vidsträckt och följdrikt denna uppfinning ingripit uti färgkonstens utveckling.

För att ännu mer kunna utvidga sin fabrik lemnade Geitner Lössnitz och öfverflyttade densamma år 1815 till Schneeberg i en större och mera passande lokal, samt tillverkade der i stort ibland andra kemiska præparater äfven det af honom redan förut beredda konstgjorda ultramarin (koboltblått), ultramaringrönt (koboltgrönt) och det flytande ultramarinblått, som vunnit så vidsträckt erkännande såsom ett af de bästa blåningsmedel.

Sättet att tillverka nysilfver (Argentan) är dock den vigtigaste af Geitners uppfinningar, en uppfinning, som öfverför hans namn till tacksamma efterkommande och som skulle inbringat honom en ofantlig vinst ifall han varit köpman och mindre lärd.

Hos Sachsiska regeringen ansökte han privilegium uppå sin uppfinning, men detta meddelades honom så sent och med sådana inskränkningar, att det för honom blef helt och hållet utan värde, då detsamma innehöll ett förbud emot förfärdigandet af mat- och dryckeskärl utaf argentan.

Preussiska regeringen anbefallte deremot alla offentliga anstalter att anskaffa sig mat- och dryckeskärl af denna legering, oaktadt den i Berlin framställdes mindre fri från arsenik än vid Geitners fabrik. (Forts.)

Ordet till Logogryfen i N:o 12 är **Psalmbok** hvaruti fås: *bom, al, alm, ask, asp, bok, palm, as, bal, bak, skal, bas, bo, sal, kal, skam, sak, lom, balk, mal, mask, kam, psalm, kol, smak, lo, Ola, klo, os, kom, kosa, lam, sol, lam, oas, polka, polska, ok.*

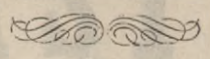

Salongen.

Paris 25 Febr.

Under det att vintermoderna visa sig i sin högsta glans, på gatorna pelsverk och sammet, på soiréerna och de tallösa balerna de lättaste och luftigaste tyger, visa sig redan några "modehandlare," för att utsöka och med dryga summor inköpa "modeller" för instundande vår- och sommarmoder; ty som bekant förberedas i Paris sommarmoderna om vintern och vintermoderna om sommaren, på det att äfven agenterna från utlandet må få tid att sprida desamma. För att blott nämna en artikel, så äro halmhattarne för nästa sommar redan färdiga.

Det gifves, för att engång tala derom, olika slags nya moder: den första, den egentliga och äkta, kommer icke utom den lilla kretsen af de förnämsta damerna i Paris, hvilken kanske består af några hundra och uti hvilken alls intet främmande element får ingå. Af damerna sjelfva, som utgöra denna modens högsta domstol, uppfinnas nyheter af alla slag och de låta vidare utföra desamma af andra, eller ock öfverlemnas "ideer," af någon bland dessa damer åt en af de stora modearbeterskorna till "utarbetning," hvilhen ofta förkastas eller vidare omarbetas tills föremålet slutligen finner bifall. Högst sällan tillåter sig en modehandlerska att förelägga sin gynnarinna en egen uppfinning och ännu mera sällan antages en sådan af de högsta kretsarne. Ganska många, till och med de fleste modenyheter, utgå nu direkte från kejsarinnan sjelf, och hon förfar härmed mycket samvetsfullt och grundligt. Hon rådgör om något, som hon önskar, med en af de skickligaste modesömmorskorna, derefter erhåller en skricklig tecknare i uppdrag att utföra den uppgifna idéen i färger och först då, omde nu behaga, komma de till verkligt utförande. Kejsarinnan visar sig med den nya moden och de förnämsta damerna efterapa henne.

De modesömmerskor, som sysselsättas af dessa högsta kretsar, äro strängt förbjudna att kopiera åt andra.

Pariser Mars-moder.

Detta förbud följes äfven, men man tillåter sig dock efterhärmningar med små förändringar, och dessa ofta mycket vanställda kopior äro de såkallade nyaste moder, som af modejournalerna spridas. Dessa modejournaler och modehandlerskor uppfinna emellertid också nyheter, som de på de mest olika vägar söka att bringa på "modet", och detta slag, dessa "modeller" är det, som utländningen från sina resor till Paris bringar sina landsmaninnor som nyaste modet. Det förekommer ganska ofta, att man t. ex. i Tyskland temligen allmänt begagnar såsom nyaste parisermod något, som någon pariserdame hvarken bär eller skulle vilja bära, ja, många af dessa såkallade parisermoder äro af den beskaffenhet, att ingen elegant parisiska för allt i verlden ville bära något dylikt. Till dessa moder hörer allt anstötligt, som för en dame af smak alltid är en fasa, — som i Paris blott bäras af gårandamer.

Det dansas mycket. Men emedan många dansare nu äro närmare Sebastopol än Paris och den unga karlverlden föröfrigt i allmänhet är mindre danslysten, jemförelsevis, än de unga damerna önska, så har ett bolag åtagit sig att afhjelpa den allmänt kända bristen, i det att detta bolag uthyr dansare efter reqvisition för vissa timmar eller hela natten. De — levereras i eleganta kläder, med godt utseende, äro outröttliga och kosta — en louisdor per styck för natten. Det behöfver ej anmärkas, att ett verkligt elegant hus icke kan begagna sig af dylika legohjon. Detoaktadt äro de mycket eftersökte och man känner dem på balerna endast på den goda matlust de medföra.

Det som alls icke behagar oss är bruket hos pariserdamerna att med hvitt sminka ansigte, bröst, skuldror, armar. Hvit hy är på modet. Att de, som icke hafva en hvit hy, sminska sig, låter i alla fall förklara sig; men att äfven de, som verkligen hafva en hvit hy också efterapa detta fula mode och sålunda täfla om bruket af den hvita färgen, är mer än löjligt.

Då emellertid en uppmärksam iakttagare har sagt, att modet ändrar sig såsnart den går till öfverdrift, så kan man hoppas, att damerna, i synnerhet de vackra, snart skola låta se sig i sin naturliga färg.

☛ Härmed följer Bihanget: "Minnigrey", pag. 43—50.

Nästa N:o utgifves den 1 April.

C. Petersens Officin 1855.